

Novice Transparensense (št. 1, december 2013)

Proti transparentnemu in zanesljivemu trgu energetskega pogodbenišтва v Evropi

Projekt Transparensense, ki ga financira Intelligent Energy Europe (IEE), podpira razvoj transparentnega in zanesljivega trga energetskega pogodbenišтва v Evropi, in še posebej pogodbenega zagotavljanja prihrankov energije (Energy Performance Contracting - EPC), tako, da bo oblikoval evropski EPC Kodeks ravnanja podjetij za storitve energetske učinkovitosti. Kodeks bo uporabljen pri izvedbi pilotnih projektov EPC v 20-ih sodelujočih državah. Glavna ciljna skupina projekta so podjetja za energetske storitve (Energy Service Companies – ESCOs) in njihova združenja, kakor tudi oblikovalci politik na tem področju, pospeševalci priprave in izvedbe projektov, predvsem lokalne energetske agencije, ter naročniki EPC storitev.

Obiščite nas na www.transparensense.eu

Pozdravljena, koordinatorka projekta

Da bi razumeli cilj in namen projekta Transparensense, smo vprašali koordinatorko projekta Jano Szomolányiová, naj odgovori na nekaj vprašanj o projektu.

1. Zakaj je projekt Transparensense pomemben?

Energetsko pogodbenišтво je energetska storitev, ki omogoča naročniku varčevati z energijo brez lastne naložbe v ukrepe učinkovite rabe energije in obnovljive vire energije kapitala, saj se investicija, ki jo izvede ESCO, poplača neposredno iz privarčevanih stroškov za energijo. Obstaja velik potencial za take projekte znotraj EU, ki ni izkoriščen. To pa je paradoks v času finančne krize, ko organizacijam – posebno v javnem sektorju – primanjkuje potreben kapital za obnovo njihovih stavb. Pregled trga EPC je pokazal, da glavne ovire za EPC vključujejo zaupanje v ponudnike storitev EPC, kompleksnost metode EPC in nizko povpraševanje na strani naročnika. Tako je cilj Transparensense-a odgovoriti na te ovire in povečati preglednost in zanesljivost trgov EPC kakor tudi kakovost izvedenih storitev. Verjamemo, da bo rezultat tega očitno povečanje števila izvedenih projektov EPC.

2. Kako načrtujete, da boste dosegli take cilje?

Da bi povečali kakovost in transparentnost storitev EPC, pripravljamo EU EPC Kodeks ravnanja. Če nam uspe prepričati večino dobaviteljev EPC, da bi sprejeli in se držali principov poštene in najboljše prakse v poslovanju, lahko pričakujemo, da se bo kredibilnost trga okrepila čez čas kakor tudi povpraševanje po projektih EPC.

Transparensense se osredotoča na zagotavljanje prenosa znanja ("know-how") in povratnih informacij, ki bodo pridobljene na številnih usposabljanjih in delavnicah in bodo prispevale k oblikovanju EU EPC Kodeksa ravnanja. Poleg tega bo projekt posredoval pomembne informacije na medmrežju, vključno z gradivom za usposabljanje, podatki o evropskih trgih EPC ter standardiziranimi dokumenti. Nekateri od najbolj izkušenih evropskih ekspertov EPC bodo pomagali izvajati pilotne projekte v 20 sodelujočih državah.

3. Kateri so ključni faktorji uspeha projekta?

Ključni faktor uspeha projekta je vključitev akterjev trga EPC v razvoj Kodeksa ravnanja. Ključnega pomena je, da ponudniki storitev EPC prepoznajo, da bodo imeli korist, če se bodo držali vrste pravil pri izvedbi EPC, ker bo rezultat povečano zaupanje naročnikov in posledično povečano povpraševanje. Nadalje je pomembno, da vlade, ki so večji potencialni naročniki EPC, izkoristijo priložnost za uporabo EPC Kodeksa ravnanja za izvajanje visoko kvalitetnih projektov EPC, katerih cilj je zmanjšanje porabe energije v njihovih objektih. To jim bo tudi pomagalo izpolniti zahteve Direktive o energetske učinkovitosti na področju energetskih storitev.

Za podjetja ali potencialne naročnike EPC, ki se zanimajo za projekt: Poglejte našo spletno stran (www.transparensense.eu) in se naročite na novice, ki vas bodo informirale o načrtovanih aktivnostih projekta Transparensense. Do konca leta bo tako pripravljen osnutek EU EPC Kodeksa ravnanja.

Kontakt: Jana Szomolányiová
koordinatorka projekta Transparensense in višja svetovalka SEVEN
E-pošta: jana.szomolanyiova@svn.cz.

Novice Transparensense (št. 1, december 2013)

Kodeks ravnanja zagotavlja kakovost EPC projektov

Ključni faktor uspeha projekta Transparensense je vključitev deležnikov trga EPC v razvoj Kodeksa ravnanja.

Eden od ciljev projekta Transparensense in verjetno osrednji je vzpostavljanje zaupanja v in dvig kakovosti energetskega pogodbeništvu z oblikovanjem EU EPC Kodeksa ravnanja. Razvoj EPC Kodeksa ravnanja je bistveni del nadgradnje profesionalne skupnosti ESCO s skupnimi vrednotmi in poslovno etiko. Projekt Transparensense deluje kot forum akterjev na trgu EPC storitev, ki se bodo pogovarjali in dogovorili o normah profesionalnega in etičnega vedenja podjetij za energetske storitve (ESCO-jev). EPC Kodeks ravnanja je namenjen tudi drugim akterjem pri izvedbi EPC projektov, in sicer predvsem naročnikom EPC storitev ter pospeševalcem projektov EPC, ki posredujejo informacije o standardih odličnosti EPC-a, ki naj bi jih dosegali ESCO-ji.

EPC Kodeks ravnanja določa osnovne vrednote, principe in navodila za vedenje ESCO-ov, ki so temelj za zagotovitev kakovosti storitev EPC, maksimiranje prihrankov energije in zmanjšanje stroškov pri izvedbi ukrepov energetske učinkovitosti ter v zadnjem času tudi trajnostne oskrbe iz obnovljivih virov energije. Pri tem je nivo kakovosti EPC določen kot merilo ujemanja različnih vidikov izvedene storitve EPC s strani ESCO-ja s pričakovanji naročnika. EPC Kodeks ravnanja bo temeljil na prostovoljni samo-regulaciji ESCO-jev in tako ne bo pravno zavezujoč. ESCO-ji in naročniki vodijo svoje poslovanje v okviru relevantne zakonodaje in internih poslovnih politik. Seveda ti ne urejajo vsega vedenja, povezanega z EPC. Tako bo EU EPC Kodeks ravnanja pomagal ESCO-jem in naročnikom razumeti točno kaj pomeni kakovost EPC in kakšno vedenje lahko pričakujejo in zahtevajo od drugih akterjev.

Do zdaj so projektni partnerji Transparensense-a ugotovili ključne vrednote (etiko) EPC-ja in principe sprejemljivega vedenja ESCO-jev, ki izhajajo iz teh vrednot. Da bi zagotovili dodatne pomembne informacije in izboljšali kakovost začetnega nabora meril za pričakovane minimalne etične zahteve in principov pozitivnega vedenja, ta začetni nabor vrednot in principov zdaj testirajo projektni partnerji na nacionalnem nivoju. Ker bo EU EPC Kodeks ravnanja preizkušen v Transparensense-ovih EPC pilotnih projektih, so pripravljena tudi navodila, kako vrednotiti učinkovitost EPC Kodeksa ravnanja. Do konca leta 2013 bodo pripravljena izvedbena navodila EPC Kodeksa ravnanja, ki zagotavljajo uvedbo kriterijev kakovost pri vseh ključnih aktivnostih izvedbe EPC projektov. V prvi polovici leta 2014 pa bodo nacionalni usmerjevalni odbori in deležniki nacionalnih EPC trgov izvedli prvi krog pogovorov o predlaganem osnutku kodeksa ter potrebnih spremembah in nadgradnjah. Načrti za uvajanje EU EPC kodeksa ravnanja na nacionalnem nivoju bodo pripravljene v drugi četrtini leta 2014.

Kontakt: Damir Staničić
Institut »Jožef Stefan«, Center za energetske učinkovitost
vodja priprave EU EPC Kodeksa ravnanja
E-pošta: damir.stanicic@ijs.si.

Energetsko pogodbeništvu (EPC) - učinkovit poslovni model za izboljšanje energetske učinkovitosti brez lastnih sredstev

Pogodbeno zagotavljanje prihranka energije združuje naložbe v ukrepe učinkovite rabe energije na vseh področjih njene rabe v stavbah. Storitve izvajalca ukrepov (ESCO-ja) lahko pri tem obsegajo tako ukrepe za večjo učinkovitost oskrbe z energijo ter uporabo obnovljivih virov energije, kot tudi ukrepe za znižanje porabe končne energije. Pri pogodbenem zagotavljanju prihranka energije prevzame ESCO poleg načrtovanja in izvedbe ukrepov, običajno tudi financiranje, vodenje in nadzor obratovanja, vzdrževanje, pa tudi motiviranje uporabnikov energije. Vložena sredstva se mu povrnejo v obliki deleža v doseženih prihrankih stroškov za energijo. Pri tem ESCO prevzame vsa tveganja in s pogodbo garantira prihranke.

Tipičen EPC projekt vključuje naslednje elemente:

- **Storitev na ključ** – ESCO zagotavlja naročniku vse storitve, ki so potrebne za oblikovanje in izvedbo celovitega EPC projekta, od osnovnega energetskega pregleda do meritev in verifikacije (M&V) doseženih prihrankov energije v času trajanja pogodbe.
- **Celovite ukrepe** – ESCO oblikuje celovit nabor ukrepov upošteva zahteve naročnika.
- **Zagotovitev prihrankov** – ESCO garantira, da bodo prihranki energije, ki jih bo ustvaril projekt, pokrili stroške projekta.
- **Projektno financiranje** – ESCO lahko uredi dolgoročno financiranje projekta, bodisi lastno bodisi financiranje s strani tretje osebe (Third Party Financing - TPF).

Novice Transparensense (št. 1, december 2013)

Energetsko pogodbeništvo v Evropi: izzivi in priložnosti

Da bi razumeli trg s storitvami energetskega pogodbeništva na evropskem nivoju je bila izvedena anketa med ponudniki teh storitev in finančnimi institucijami. Olivier Garnier, energetski analitik pri EEVS, je povzel situacijo in pripravil vpogled v regulatorne, strukturne in finančne ovire, s katerimi se sooča energetska pogodbeništvo.

Rezultati pregleda Transparensense kažejo, da se trg s storitvami EPC sooča z istimi problemi v večini držav EU, v glavnem s kompleksnostjo koncepta EPC, pomanjkanjem zaupanja v ponudnike storitev EPC, nizkim povpraševanjem po teh storitvah in težavah v stanovanjskem sektorju zaradi specifičnega razmerja med najemodajalcem in najemnikom pri odločanju o projektih EPC.

Regulativne ovire vključujejo neučinkovito zakonodajo, pomanjkanje vladne podpore in negotovost glede subvencij in politik; medtem ko se strukturne ovire nanašajo na probleme, kot je pomanjkanje zaupanja v ESCO-je, kompleksno naravo koncepta EPC kakor tudi pomanjkanje informacij. Pridobitev finančnih sredstev za izvedbo projektov EPC je, kar je bilo tudi pričakovano, glavni kamen spotike za ponudnike in naročnike EPC storitev - zaradi finančne krize si je težje sposoditi denar zaradi strožjih zahtev finančnih inštitucij. Jasno je, da se predvsem banke v večini pregledanih držav EU težko odločajo za ustrezno financiranje projektov EPC zaradi nepoznavanja tovrstnih projektov.

Zanimivo pa je, da tretjina anketirancev vidi finančno krizo tudi kot priložnost, saj navajajo, da so lahko rastoče cene energije in potreba po zniževanju stroškov tudi močne gonilne sile, ki omogočajo nadaljnji razvoj EPC-ja. Opazno je tudi večje povpraševanje javnega sektorja, ki omogoča pospešen razvoj trga EPC. Energetske politike posameznih evropskih vlad so v glavnem neučinkovite. Nezadovoljstvo s posebnimi politikami EPC je celo večje: več kot 80% ESCO anketirancev je umestilo te politike v kategorijo "nobenih ustreznih politik", "zelo neučinkovito" ali "neučinkovito". Istočasno so politike energetske učinkovitosti ocenjene z nekoliko boljšo oceno - skoraj 35% ESCO anketirancev so nacionalne politike učinkovite rabe energije opredelile kot "učinkovite" ali "zelo učinkovite".

Obeti za razvoj EU trga EPC storitev so rahlo bolj pozitivni, kot so bili pred nekaj leti. Več kot polovica ESCO anketirancev ugotavlja rahlo ali večjo rast v zadnjih 3 letih. 31% anketirancev pa ocenjuje, da je trg stagniral, samo 12% anketirancev pa priča večjemu upadu.

ESCO-ji izvajajo projekte EPC vseh velikosti- od malih projektov (pod 200.000 EUR) do velikih projektov (1-5 milijonov EUR). Naročniki EPC storitev najbolj pogosto prihajajo iz javnega sektorja (42%) ter zasebnega sektorja (37%), predvsem industrije. Pri tipih stavb v katerih se najbolj pogosto izvajajo projekti EPC, prevladujejo javne stavbe (bolnice, šole, vrtci, univerze), kakor tudi hoteli, pisarne in presenetljivo, industrijski objekti. Najbolj pogoste tehnologije, ki se uporabljajo v EPC projektih so učinkovita razsvetljava, sistemi energetskega menedžmenta v stavbah, vgradnja sodobnih kotlov na okolju prijaznejša goriva in izboljšani sistemi ogrevanja, prezračevanja ter klimatizacije.

Kontakt: Olivier Garnier
Energy Efficiency Verification Specialists (EEVS)
vodja Transparensense delovnega paketa 2 o EU trgih EPC
E-pošta: olivier@Eevs.co.uk.

Naročite se na novice Transparensense!

Naročite se na novice Transparensense tako, da pošljete e-pošto na: igor.ribic@ijs.si

Novice Transparensense (št. 1, december 2013)

Prihajajoči dogodki

Projekt Transparensense bo predstavljen na konferenci ESCO Europe 2014, 22. – 23. januarja 2014 v Barceloni

ESCO Europe 2014 bo povezal evropske ESCO-je, da bi proučili poslovne modele EPC in rezultate na največji evropski konferenci, posvečeni energetskega pogodbeništvu. Osnovne rezultate projekta Transparensense bo predstavila Jana Szomolányiová in Vladimír Sochor, SEVEN. Za več informacij o konferenci, obiščite www.esco-europe.com/programme.

Novice

Novice lahko spremljate na <http://www.transparensense.eu/si/news/>

"Kako brez lastnih finančnih sredstev energetska sanirati javne stavbe?"

Je naslov s katerim lokalna energetska agencija GOLEA že nekaj časa vabi predstavnike primorskih občin in drugo zainteresirano strokovno javnost na svoje delavnice.

V lokalni energetske agenciji GOLEA poudarjajo, da je uspešno izvajanje projektov trajnostne energetike samo zaključek zgodbe, ki se začne v občinah z dobro pripravljenim akcijskim načrtom lokalnega energetskega koncepta (LEK-a). Ob sprejemu LEK-a so občine imenovala tudi svojega energetskega upravljalca (energetskega managerja) in te naloge v veliki večini primorskih občin izvaja GOLEA. Ključno orodje za uspešno izvajanje nalog energetskega upravljalca pa je uvedba energetskega knjigovodstva, saj so prav relevantni vhodni podatki ključni za kasnejšo strokovno neodvisno pripravljeno projektno in investicijsko dokumentacijo za projekte učinkovite rabe energije.

Ker pa je investicijski potencial lokalnih skupnosti iz leta v leto manjši je GOLEA skozi projekt MARIE programa MEDITERAN razvila model energetskega pogodbeništvu, kako izvajati energetske sanacije brez lastnih finančnih sredstev občin. Po tem modelu sta že izvedeni sanaciji javne razsvetljave v občinah Brda in Miren-Kostanjevica. Gre za model, kjer občina prijavi energetska sanacija na enega od razpisov za sofinanciranje in pridobi do 50% nepovratnih sredstev. Ta nepovratna sredstva so last občine, ki jih vložijo v investicijo energetske sanacije. Po pridobitvi nepovratne pomoči občina razpiše energetska prenova in oddajo koncesije za izvajanje energetske storitve (pogodbeno zagotavljanje prihrankov, pogodbeno oskrba z energijo). Izbrani izvajalec (koncesionar) na osnovi izključne in posebne pravice izvajanja energetske storitve v enkratnem znesku v letu 0 vplača koncesijsko dajatev za celotno pogodbeno obdobje in s tem zapre finančno konstrukcijo energetske prenove v občini.

Ključno pri tem je, da je novi strošek energetske storitve za občino manjši od preteklega, kar posledično pomeni, da ni zadolževanja občine. Da pa je to mogoče je potrebno s celovito energetska prenova doseči dovolj velike prihranke pri energiji in znižanje stroškov za energijo, da se lahko investicija povrne iz naslova prihrankov.

Kontakt: Rajko Leban, direktor
GORIŠKA LOKALNA ENERGETSKA AGENCIJA - GOLEA
Mednarodni prehod 6, Vrtojba
5290 Šempeter pri Gorici, Slovenija
E-pošta: rajko.leban@golea.si

Dodatne informacije: <http://www.obcina-brda.si/si/14/366>
http://www.miren-kostanjevica.si/page/razpisi_in_javne_razgrnitve

Koordinator projekta

SEVEN, The Energy Efficiency Center
Americka 17
120 00 Prague, Czech Republic

Jana Szomolanyiova
jana.szomolanyiova@svn.cz

Nacionalna kontaktna točka

Center za energetska učinkovitost
Institut "Jožef Stefan"
Jamova 39
1000 Ljubljana, Slovenija

mag. Damir Staničić
damir.stanicic@ijs.si

Urednik novic

IVL Swedish Environmental Research Institute
P.O. Box 21060
SE-100 31 Stockholm, Sweden

Camilla Mörn
camilla.morn@ivl.se

Projektni partnerji

